

Запитання: Який вигляд повинна мати копія колективного договору, яка залишається у реєструючого органа?

Відповідь: Порядок не містить особливих умов щодо вигляду копії колективного договору, яка подається сторонами на реєстрацію. Водночас звертаємо увагу, що реєструючий орган повинен перевірити автентичність примірників і копії, поданих на реєстрацію (пункт 2 Порядку). Якщо сторони колективного договору на власний розсуд вирішили подати на повідомну реєстрацію примірник договору, а не його копію, це не можна розцінювати як порушення Порядку.

Запитання: Що робити, якщо на повідомну реєстрацію подаються колдоговори без додатків?

Відповідь: Відповідно до пункту 3 Порядку сторони договору подають на повідомну реєстрацію договір разом з додатками у кількості примірників, що відповідає кількості таких сторін, та копію договору.

Водночас, у повідомної реєстрації може бути відмовлено лише у разі, коли подані на реєстрацію примірники договору не є автентичними (пункт 5 Порядку).

З огляду на вказане, колективний договір реєструється, одночасно реєструючий орган листом інформує сторони колективного договору про необхідність подання на реєстрацію всіх додатків до договору. При цьому додатки, які надійшли після реєстрації договору реєструються в установленому порядку як доповнення до колективного договору.

Запитання: Чи надається копія колективного договору підприємству, якщо воно втратило свої примірники?

Відповідь: Метою повідомної реєстрації є засвідчення автентичності примірників і копії колективних договорів, поданих на реєстрацію, для забезпечення можливості врахування їх умов під час розгляду уповноваженими органами трудових спорів (індивідуальних і колективних), що можуть виникнути за результатами виконання умов таких договорів. Разом з тим, зазначене питання може бути вирішено позитивно за умови дотримання вимог законодавства щодо виготовлення копій документів органами влади та органами місцевого самоврядування.

Запитання: Чи покладається згідно вимог чинного законодавства обов'язок на органи місцевого самоврядування здійснювати аналіз та перевірку на відповідальність чинному законодавству договору до моменту їх повідомної реєстрації?

Чи може бути відмовлено у повідомній реєстрації колективного договору, якщо договір суперечить вимогам

чинного законодавства й умовами угод вищого рівня, та в яких спосіб?

Протягом якого терміну сторонам договору може бути відмовлено у повідомній реєстрації?

Відповідь: Відповідно до статті 5 Закону України «Про колективні договори і угоди» умови колективних договорів або угод, що погіршують порівняно з чинним законодавством становище працівників, є недійсними, і забороняється включати їх до договорів і угод. Пунктами 2 і 3 Постанови місцевим органам виконавчої влади доручено та органам місцевого самоврядування рекомендовано в межах повноважень розглядати колективні договори і угоди щодо відповідності законодавству та у разі виявлення порушень надавати рекомендації стосовно їх усунення.

Разом з тим, відповідно до пункту 5 Порядку сторонам договору може бути відмовлено у повідомній реєстрації лише у разі, коли подані на реєстрацію примірники договору не є автентичними.

Строк прийняття рішення про відмову в реєстрації не може перевищувати 14 робочих днів.

Запитання: Які дії у разі невідповідності колективного договору вимогам законодавства?

Як оформити результати перевірки (акт, припис та інші)?

Як мають оформлюватися рекомендації реєструючого органу?

Чи надсилати рекомендації листом під час проведення реєстрації протягом 14 робочих днів, чи після проведеної реєстрації?

Відповідь: У разі виявлення в колективному договорі положень, які не відповідають законодавству (погіршують порівняно з чинним законодавством становище працівників), реєструючий орган надає рекомендації щодо їх доопрацювання з відповідними роз'ясненнями.

Зазначені рекомендації зазначаються у написі або надаються листом із дотриманням загальних вимог щодо створення документів, які встановлює Типова інструкція з діловодства у центральних органах виконавчої влади, місцевих органах виконавчої влади, затверджена постановою Кабінету Міністрів України від 30.11.2011 №1242.

У написі про повідомну реєстрацію колективного договору вказуються вихідний номер і дата надсилання цього листа.

Повідомна реєстрація проводиться протягом 14 робочих днів з дня, наступного після надходження договору до реєструючого органу. Не пізніше наступного робочого дня після реєстрації чи прийняття рішення про відмову в реєстрації примірники договору повертаються сторонам, які подали їх на

реєстрацію. Копія відповідного договору зберігається в реєструючому органі (пункт 6 Порядку).

Лист з рекомендаціями надається сторонам колективного договору разом із примірниками договору не пізніше наступного робочого дня після його повідомної реєстрації.

У разі якщо сторони врахували рекомендації реєструючого органу і внесли відповідні зміни чи доповнення до договору, вони підлягають повідомній реєстрації згідно із Порядком.

Запитання: Чи обов'язкові до виконання рекомендації сторонам договору?

Яким чином діяти, якщо в зареєстрованих колективних договорах реєструючим органом зроблені зауваження щодо невідповідності чинному законодавству, а зміни і доповнення до колективних договорів не вносяться та не реєструються?

Відповідь: Міжнародними нормами, зокрема, статтею 4 Конвенції Міжнародної організації праці № 98 про застосування принципів права на організацію і ведення колективних переговорів передбачено, що там, де це потрібно, вживають заходів, що відповідають умовам країни, з метою заохочення й сприяння повному розвитку й використанню процедури ведення переговорів на добровільних засадах між роботодавцями чи організаціями роботодавців, з одного боку, та організаціями працівників, з другого боку, з метою регулювання умов праці шляхом укладення колективних договорів.

Також, Конвенцією МОП № 154 про сприяння колективним переговорам зазначено, що заходи, вживані з метою сприяння колективним переговорам, мають розроблятися чи застосовуватися таким чином, щоб не обмежувати свободи колективних переговорів (стаття 8).

Відповідно до Закону України «Про колективні договори і угоди», зміст колективного договору визначається сторонами в межах їх компетенції (ст. 7). Колективний договір укладається на основі чинного законодавства, прийнятих сторонами зобов'язань.

Зміни і доповнення до колективного договору, протягом строку їх дії можуть вноситися тільки за взаємною згодою сторін в порядку, визначеному колективним договором (ст. 14 Закону).

Органи влади та місцевого самоврядування не мають повноважень втручатися у переговорний процес на підприємстві та визначати зміст колективних договорів.

Порядком не передбачено здійснення реєструючим органом контролю за усуненням виявлених у колективному договорі порушень.

За результатами висновків сторонам договору надаються рекомендації що зазначають дії, які є доцільними щодо окремих положень договору у разі невідповідності їх законодавству. Разом з тим, рекомендації не вважаються обов'язковими до виконання.

Водночас, відповідно до статті 5 Закону умови колективних договорів, що погіршують порівняно з чинним законодавством становище працівників, є недійсними, і забороняється включати їх до договорів.

В цьому випадку, після ознайомлення з рекомендаціями реєструючого органу, заінтересовані особи (роботодавець, працівники, їх представники) на яких поширюється договір, можуть ініціювати внесення в установленому порядку відповідних змін до договору.

Крім того, ці рекомендації можуть враховуватися органами Держпраці, Національною службою посередництва і примирення та її відділеннями, судами при розгляді спірних питань.